

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΟΥ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΟΥΣΤ

“Ενα σπουδαίο βιβλίο. Τί γράφει ένας παιδικός φίλος του Προύστ. ‘Η συνήθεις καὶ ὁ χαρακτήρ του. Η γενναιόψυχία του καὶ η εὐγένειά του. Μικρώς οικογενειακή φιλία. Οι κομικές ξενοδοχεία του Ἐβίλαν. Τα τεράσια πουρίμουσάρ του Προύστ. ‘Ενα πεντέφραγκο για μιά πεντάλεπτη έπουμερίζα. Πάς πρέπει νὰ συντάσσωνται τὰ τηλεγραφήματα. Η πηράστιας τῶν ταχυδακτυλουργῶν. Πάς ὁ Προύστ κατέπληξε τοὺς πολυεκατομμυριούχους, καὶ.

ΕΛΕΥΤΑΙΑ ἔξεδόθη στὸ Παρίσιο ἔνα πολὺ ἔνδιαφέρον βιβλίο, σχετικὸ μὲ τὸν μεγαλύτερο σύγχρονο μυθιστοριογάρῳ τῆς Γαλλίας, καὶ ὅπου τὸ κύριον ἰσως, τὸν Μαρσέλ Προύστ, ὃ ὀποῖς πέθανε ἐδῶ καὶ πέντε χρόνια. Τὸ βιβλίο αυτὸ τὸ ἔγραψε ὁ Μωρίς Ντιπλέ, ὃ δοτοῦσε, ἀπὸ μικροῦ παιδί, εἰλε τὴν εὐτυχίαν νὰ σχετισθῇ μὲ τὸν μεγάλο μυθιστοριογάρῳ καὶ νὰ γνωσθῇ ἔτος καὶ τὸ χαρακτήρα του, τὶς συνήθειές του, τὴν εὐγένειαν καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς ψυχῆς του.

«Ποιν ἀδόμα γεννηθῶ—γράφει ὁ Ντιπλέ—ἡ οἰκογένεια μου γνωρίζεται μὲ τὴν οἰκογένεια του. Οἱ πατέρες μας είχαν σινδερμὸν πολὺ πολὺν, καὶ ζητοῦσαν φίλους των ταυραζέων δοῦ καὶ οἱ σύζυγοι τουν. ‘Εισὶ καὶ ἐγὼ σινέχιστα τὴν ώραν αὐτῆς οἴκιανεκαὶ φίλους μὲ τοὺς δύο γιους τοῦ καθηγοῦ Προύστ, μαλοντὸν ἡμινον ἀρκετὰ νινθερος καὶ ἀπὸ τὸν Μαρσέλ καὶ ἀπὸ τὸ Ροβέρτο, τὸν διακεκριμένο κερδοῦντο.

Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1906 ἡ οἰκογένεια μαζί βιοσύνοντασι στὸ Ἐβίλαν, στὴν γνωστὴν Γάλλικὴ λουτρόπολη τῶν σινόνων τῆς Ἐλεβίτιας. Κατακούσαμε στὸ ίδιο ξενοδοχεῖο, ἡ πελατεία τοῦ δοτοῦντος ἀπὸ τραπεζίτας Ἐλεβίτιας, πλονίσαντες εἰσιδηματίας καὶ ζητανόντος χρυσούν. Μετὸ τὸν περιεργὸν καὶ πολλούνθετο αὐτὸν κόσμον, ἔξεχόριζαν μὲ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν ἀμέτεια τῶν σινόνων ἐπιστημόνων ὁ πατέρας τοῦ Μαρσέλ καὶ ὁ πιτέρας μου.

Ἐνα σάδιο, τὴν ώρα τοῦ φαγητοῦ, ἐνὸς οἱ ένοισοι τοῦ ξενοδοχείου—κύριοι μὲ ἄφορα γηράκι—καὶ κυρίες μὲ ἔζωμες ἐσθῆτες—έλαγον μοζ ὑθῆ στὶς ταράτοις τοῦ γῆ νάνιασιον τὶς ὥραιες ἀνταγωγεῖς τῆς ἐστόρας στὸν νερὸν τὶς λίμνης τοῦ Λεμάν, τὸ λειωφόρειο τὸν σταθμὸν ἔφερον μερικούς κανούγοις· πελάτες, μεταξὺ τῶν ὅποιων καὶ ἕναν νέον, τούλιγμένον στὸ ἐπανωφόρο του, σάν να βρισι ἀμάστη στὴν καρδιὰ του πο ἄγιον ζεῦντον. ‘Ο παράδειξος αὐτὸς ἐπιστέπτει τὸν Ἐβίλαν, ἡταν ὁ Μαρσέλ Προύστ. Ερχόταν νέο περιστήκα μεταπενταύρα μέρες κοντά τοὺς γονεῖς του.

Ἄρα οι μὲ χαράτεσσος μὲ τὴν κλασικὴν τοῦ διαχυτικότητα καὶ εὐγένεια, μοι εἰπε;

— Μωρός, ἀγάπημένε μου μωρός Μωρίς, είμαι κυριολεκτικῶς τασσισμένος ἀπὸ τὸ ταξίδι. Θὰ πάω λιοτόν στὴν κάμαρά μου, αὐτὸ δον δεν δὲν ἔγω μαρά αὐτῷ τὸ ἀπόγευμα κατὰ τὶς πέντε μὲ ἔξη. ‘Ισως διωγμὸς βῆται καὶ αὐτὸς τὶς τέσσερες καὶ τοῖς τέταρτοις ἔπειτο δὲν δὲν βῆται λιγάνιοι ἴργοτέρα αὐτὸς τὶς ἔξη. Αὐτὸς ἀλλως τοῦ ἔξαρτηθῆ αὐτὸς τὴν κατάπτωσι μου. Πλάντος θὰ σοὶ στείλω ένα μπλλετάκια μὲ τὸν δυρωδὸν ἡ τὸν ὑπέρτετη.

Καὶ ἔξαρτησθεν στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ξενοδοχείου, ἀφοῦ ἔκλισε ἀδόμα περισσότερο τὸν σηκωμένο γιακά του ἐπανωφόρον του.

Τὴν ἀλλα μέρα, μὲ τὸν δυρωδὸν καὶ τὸν ὑπέρτετη, ἔλαβα τοία ἡ τέσσερα ἀλλεπάλληλα μπλλετάκια τοὺς φίλους μου Προύστ. ‘Αλλα ἔγραψε στὸ ἔνα καὶ ἄλλα στὸ ἄλλο. Μιὰ μὲ καλούσε νὰ πάω νὰ τὸν συναντήσω στὸ κώλλον τοῦ ξενοδοχείου καὶ μᾶς στὸν κώλλον τὸν περιστέρα. Καὶ κάθε φορά μοῦ ὠρίσω ἀλληλῶν γουρά στὴν πατάτησσα. Καὶ λιγάνιον κατανέψω στὸν πάντας λιγάνιον λιγάνιον κατανέψω, ή δούνια δέφερε αὐτὸς τὴν πατάτησσα.

Τὸ πέτρινον καὶ βελούδινον βλέμμα του, τὰ λιγάνια πεσμένα στὶς ἀκρες μοντσάκια του, τὰ παχεά καὶ ειρωνικά κελητὴν του, ή ἀριστοκρατ-

καὶ νωρελῆς στάσις του, τὸν ἔσαναν νὰ μοιάζῃ μὲ ‘Ανατολίτη ποίγητη, τυγχένον Εὐρωπαῖα.

Κυρτάζει τη λίμνη, ὅταν τὸ γναφόντον τοῦ ἔφερε μιὰ ἐφημερίδα πεντάλεπτη. ‘Ο Μαρσέλ τὴν ἔπιηρε καὶ ἔγαλε ἀμέσως ἀπὸ τὴν τοσέτη του ἔνα πεντόφραγκο, τὸ ὅποντὸν ἔδωκε για πουρίτουν στὸ γναφόντον.

Τὸ γκαράσσον ἐμβορύντηκο καὶ ἐνθουσιασμένο, τὸν κατευχαίστησε, βέβαιο ὅτι είλε νὰ κάνῃ μὲ κάπιον ‘Ανατολίτη πρόγκριτο ποι ταξίδιον ἀνέπιστωμα.

Εἶναι γνωστὸν ἀλλοιστε ὅτι ὁ Μαρσέλ ἔδινε ἡγεμονικὰ πουρμπουνάρ. Τέτοια πουρμπουνάρ τὸν εἶδα νὰ δίνῃ πολλὰ καὶ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ὀλυγομέρου διαμονῆς του στὸ Εβίλαν.

‘Η μητέρα του, γνωνᾶν γενναιόδωρη, ἀλλ’ ὅπῃ καὶ σπάταλη, κακαῖα φορὰ τὸν ἐπέπληττε τοντεφερά γιατὶ ἦταν τόσο ἀνυποτάχησης.

‘Ενα ἀπόγευμα μάλιστα στὸ ἀναγνωστήριο τοῦ καζίνου παρέστησε σὲ μιὰ σχετικὴ χαροποιημένη συζήτηση μεταξὺ της καὶ τοῦ Προύστ καὶ τοῦ τυπού της.

‘Ο γνωστὸς δειπτούρος συγχαρεῖς καὶ φίλος τοῦ Μαρσέλ, Φρανσίνη τετρακούστη Κρουνούσσε, εἰσε δώσει τότε ἔνα ἀπὸ τὰ ποντά του τὸν ἔσαναν στὶς Βρυξέλλες, καὶ ὁ Μαρσέλ τὸ γκαράσσον την ώρα ἐκείνη στὶς συγχαρητήριο τηλεγράφημα. Τὸ τηλεγράφημα ὅμως αὐτὸν ἦταν ἔξαρτηκα μεγάλο. γιατὶ ὁ Προύστ δὲν ἔνυσσε νὰ παριστημένος τούτης τῆς. Προύστ καὶ τοῦ γνωρίσματος :

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτερος γνωρίσματος...

— ‘Α! ναί, ἔπειτε τότε νέα πλαντήση στὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— ‘Α! ναί, ἔπειτε τότε νέα πλαντήση στὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— ‘Α! ναί, ἔπειτε τότε νέα πλαντήση στὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

— Μά, παιδί μου, Μαρσέλ, στὰ τηλεγράφηματα δὲν βάζουν διεσ τὶς λέξεις. ‘Επιτρέψει μου νὰ συντελεσθώντας τὸν ποντά του, τὸ γκαράσσον τοῦ Μαρσέλ, γνωζοντας πόδες τὴν μητέρα του, τὸ ἔσερο τὸ τηλεγραφικὸ υφος... ‘Ε, λοιπόν, ἀγάπητη μου μητέραν, στὶς σηνάντες τὸν ἀπόγευμα τοῦ ἐδιάβαζε τὸ τηλεγράφημα, ἔφερόν το συνέπαστας, τὸ ἔνυσσε πολλὸν μαρσά καὶ τοῦ τούτος γνωρίσματος εἰδίσκον διεσ...

Ο Μαρσέλ Προύστ

